

Środa 6 lipiec 2005

P6_TC1-COD(2003)0168

Stanowisko Parlamentu Europejskiego przyjęte w pierwszym czytaniu w dniu 6 lipca 2005 r. w celu przyjęcia rozporządzenia (WE) nr .../2005 Parlamentu Europejskiego i Rady dotyczącego prawa właściwego dla zobowiązań pozaumownych („Rzym II”)

PARLAMENT EUROPEJSKI I RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską, w szczególności art. 61 lit. c) Traktatu,

uwzględniając wniosek Komisji,

uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego ⁽¹⁾,

stanowiąc zgodnie z procedurą określoną w art. 251 Traktatu ⁽²⁾,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Unia postawiła sobie za cel stworzenie obszaru wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości. Z myślą o osiągnięciu tego celu Wspólnota musi podejmować działania w zakresie współpracy sądowej w sprawach cywilnych o znaczeniu transgranicznym w stopniu niezbędnym dla zapewnienia właściwego funkcjonowania rynku wewnętrznego, w tym działania na rzecz zgodności przepisów dotyczących kolizji praw i jurysdykcji, obowiązujących w Państwach Członkowskich.
- (2) Dla celów skutecznego wdrożenia odpowiednich postanowień Traktatu Amsterdamskiego w dniu 3 grudnia 1998 r. Rada (Sprawiedliwość i Sprawy Wewnętrzne) przyjęła plan działania, precyzując, że przygotowanie instrumentu prawnego dotyczącego prawa właściwego dla zobowiązań pozaumownych należy do działań, które powinny zostać podjęte w ciągu dwóch lat po wejściu w życie Traktatu Amsterdamskiego ⁽³⁾.
- (3) Rada Europejska w Tampere w dniach 15-16 października 1999 r. ⁽⁴⁾ zgodziła się, że zasada wzajemnego uznawania orzeczeń sądowych jest kwestią priorytetową dla stworzenia europejskiego obszaru sądowego. *Projekt programu wzajemnego uznawania* ⁽⁵⁾ stwierdza, że środki w zakresie harmonizacji przepisów dotyczących konfliktu praw są to środki, które „faktycznie pomagają w ułatwianiu” wdrożenia tej zasady.
- (4) Właściwe funkcjonowanie rynku wewnętrznego wymaga — celem poprawy przewidywalności wyniku sporu, pewności prawa oraz swobodnego przepływu orzeczeń — by przepisy dotyczące kolizji przepisów prawnych w Państwach Członkowskich wskazywały to samo prawo krajowe niezależnie od państwa sądu, do którego wniesiono powództwo.
- (5) Zakres **i przepisy niniejszego rozporządzenia** muszą być określone w taki sposób, aby były spójne z rozporządzeniem Rady (WE) nr 44/2001 z dnia 22 grudnia 2000 r. w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych ⁽⁶⁾ oraz z rozporządzeniem (WE) nr .../... w sprawie prawa właściwego dla zobowiązań umownych („Rzym I”) ⁽⁷⁾.
- (6) **Troska o spójność prawa wspólnotowego wymaga, aby niniejsze rozporządzenie było bez uszczerbku dla przepisów dotyczących prawa właściwego lub mających na nie wpływ, zawartych w instrumentach prawa wtórnego innych niż niniejsze rozporządzenie, jak przepisy kolizyjne mające zastosowanie do konkretnych spraw, przepisy bezwzględnie obowiązujące pochodzenia wspólnotowego oraz podstawowe przepisy prawne dotyczące rynku wewnętrznego. W związku z tym niniejsze rozporządzenie powinno wspierać właściwe funkcjonowanie rynku wewnętrznego, w szczególności swobodny przepływ towarów i usług.**
- (7) Jedynie jednolite przepisy stosowane niezależnie od prawa, które wskazują, mogą zapobiegać ryzyku zakłóceń konkurencji między należącymi do Wspólnoty stronami sporu.

⁽¹⁾ Dz.U. C 241 z 28.9.2004, str. 1.

⁽²⁾ Stanowisko Parlamentu Europejskiego z dnia 6 lipca 2005 r.

⁽³⁾ Plan działania Rady i Komisji sprawie jak najlepszego wprowadzenia w życie postanowień Traktatu Amsterdamskiego w obszarze wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości (Dz.U. C 19 z 23.1.1999, str. 1).

⁽⁴⁾ Konkluzje Prezydencji z dnia 16 października 1999 r., punkty 28-39.

⁽⁵⁾ Dz.U. C 12 z 15.1.2001, str. 1.

⁽⁶⁾ Dz.U. L 12 z 16.1.2001, str. 1. Rozporządzenie ostatnio zmienione i uzupełnione rozporządzeniem Komisji (WE) nr 2245/2004 (Dz.U. L 381 z 28.12.2004, str. 10).

⁽⁷⁾ Dz.U. L.

Środa 6 lipiec 2005

- (8) *W celu zmniejszenia braku pewności prawnej konieczne jest istnienie we wszystkich Państwach Członkowskich jak najbardziej jednolitych przepisów kolizyjnych. Jednakże potrzeba pewności prawa musi być zawsze podporządkowana przeważającej potrzebie wymierzania sprawiedliwości w poszczególnych przypadkach i w konsekwencji sądy muszą mieć swobodę postępowania zgodnie ze swoim uznaniem. Co więcej, konieczne jest poszanowanie woli stron, jeżeli jednoznacznie dokonały wyboru prawa mającego zastosowanie do czynu niedozwolonego, lub jeżeli takiego wyboru może dokonać sąd.*
- (9) *Niniejsze rozporządzenie powinno służyć większej przewidywalności orzeczeń sądów i zapewniać odpowiednią równowagę między interesami osoby uważanej za odpowiedzialną i osoby, która poniosła szkodę. Powinno również zaspokajać racjonalne oczekiwania stron, umożliwiając sądom zastosowanie takiego podejścia do kwestii prawa właściwego dla danego sporu, które odpowiada potrzebom handlu i transakcji międzynarodowych we wspólnocie państw bez granic wewnętrznych.*
- (10) *Przepisy kolizyjne określone w niniejszym rozporządzeniu dotyczą również zobowiązań opartych na ścisłej odpowiedzialności, a zharmonizowane przepisy dotyczące łączników mają również zastosowanie do kwestii zdolności do ponoszenia odpowiedzialności za czyn niedozwolony.*
- (11) *Jeżeli chodzi o odpowiedzialność za produkt, przepis kolizyjny musi spełniać cele związane ze sprawiedliwym podziałem ryzyka nieuniknionego w nowoczesnym społeczeństwie technologicznym, chroniąc zdrowie konsumentów, stymulując innowację, zapewniając niezakłóconą konkurencję i ułatwiając handel. Związek z prawem miejsca, w którym zamieszkuje na stałe osoba, która poniosła szkodę, wraz z klauzulą przewidywalności, jest wyważonym rozwiązaniem uwzględniającym te cele.*
- (12) *Niniejsze rozporządzenie nie uniemożliwia Państwom Członkowskim stosowania ich przepisów konstytucyjnych dotyczących wolności prasy i swobody wypowiedzi w mediach. Za państwo, w którym zaistniał lub może zaistnieć najbardziej znaczący element lub elementy szkody powinno być uznane państwo, do którego publikacja lub emisja są głównie kierowane, bądź, jeżeli nie jest to oczywiste, państwo, w którym dokonuje się kontroli redakcyjnej — prawo tego właśnie państwa powinno być stosowane. Ustalenie państwa, do którego kierowane są publikacja lub emisja, powinno się odbywać w szczególności poprzez określenie języka publikacji lub emisji lub poprzez sprzedaż bądź liczbę odbiorców w danym państwie w proporcji do całkowitej sprzedaży lub liczby odbiorców, bądź poprzez połączenie tych czynników. Podobne okoliczności powinny być stosowane w odniesieniu do publikacji w Internecie lub innych sieciach elektronicznych.*
- (13) *W świecie komunikacji działającym coraz bardziej w perspektywie kontynentalnej zróżnicowane podejście do praw osobistych oraz bogate tradycje prasy w Unii Europejskiej powodują konieczność stworzenia jednolitych warunków i norm rozstrzygania sporów. Szczególnie ze względu na charakter wolności prasy, który wymaga ochrony, oraz jej funkcję dla społeczeństwa, przy tworzeniu takich warunków i norm zalecana jest współpraca z tymi mediami, które w odpowiedzialny sposób traktują prawa osobiste, i które gotowe są zorganizować się, by w drodze porozumienia stworzyć dobrowolnie zobowiązujący „Europejski Kodeks Mediów” lub „Europejską Radę Mediów”, która ustanowi ujednolicające wytyczne podejmowania decyzji dla właściwych sądów. Wzywa się Komisję do równoczesnego wspierania możliwości tworzenia takich warunków i norm.*
- (14) *Jeżeli chodzi o naruszenie praw własności intelektualnej, należy zachować powszechnie uznaną zasadę *lex loci protectionis*. Dla celów niniejszego rozporządzenia, wyrażenie prawa własności intelektualnej powinno być rozumiane jako oznaczające prawa autorskie i prawa pokrewne, odrębne prawo do ochrony baz danych i prawa własności przemysłowej.*
- (15) *Szczególne przepisy należałoby ustanowić w odniesieniu do odpowiedzialności wynikającej z bezpodstawnego wzbogacenia lub prowadzenia cudzych spraw bez zlecenia.*
- (16) *Dla zachowania swobody wyboru strony powinny mieć możliwość określenia prawa mającego zastosowanie do zobowiązania pozaumownego. Strony słabsze powinny być chronione przez nałożenie pewnych warunków na wybór.*
- (17) *Względny interesu publicznego gwarantują stworzenie sądom w Państwach Członkowskich możliwości stosowania, w wyjątkowych okolicznościach, wyjątków w oparciu o porządek publiczny i nadrzędne przepisy bezwzględnie obowiązujące.*

Środa 6 lipiec 2005

- (18) W celu zachowania właściwej równowagi interesów pomiędzy stronami należy, **o ile to właściwe**, uwzględnić przepisy dotyczące bezpieczeństwa i zachowania w państwie, w którym doszło do wyrządzenia szkody, nawet jeżeli do zobowiązań pozaumownych ma zastosowanie inne prawo. **Powyższa zasada nie powinna obowiązywać w odniesieniu do naruszenia praw osobistych oraz prawa nieuczciwej konkurencji.**
- (19) **Prawo właściwe dla zobowiązań pozaumownych wynikających ze sporów zbiorowych, planowanych lub zakończonych, powinno być prawem państwa, w którym spory te mają miejsce lub miały miejsce.**
- (20) **W celu zapewnienia, aby kwestia prawa właściwego została należycie rozpatrzona przez strony i sąd, strony powinny mieć obowiązek poinformowania sądu w dokumencie wszczynającym postępowanie oraz dokumencie stanowiącym odpowiedź na ten dokument o prawie lub przepisach, które ich zdaniem są właściwe do całości lub części roszczenia.**
- (21) **Przestrzeganie** międzynarodowych zobowiązań podjętych przez Państwa Członkowskie wymaga, by niniejsze rozporządzenie nie miało wpływu na odnoszące się do spraw szczególnych konwencje, których stronami są Państwa Członkowskie. Celem osiągnięcia większej czytelności przepisów Komisja publikuje listę odpowiednich konwencji w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej na podstawie informacji dostarczonych przez Państwa Członkowskie.
- (22) Ze względu na fakt, że cel proponowanego działania, mianowicie lepsza przewidywalność orzeczeń sądowych wymagająca faktycznie jednolitych przepisów określanych przez obowiązkowy i bezpośrednio stosowany instrument prawny Wspólnoty, nie może być w wystarczającym stopniu osiągnięty przez Państwa Członkowskie i w związku z tym — z uwagi na jego konsekwencje dla całej Wspólnoty — możliwe jest lepsze jego osiągnięcie na poziomie Wspólnoty, Wspólnota może przyjąć środki zgodnie z zasadą pomocniczości określoną w art. 5 Traktatu. Zgodnie z zasadą proporcjonalności określoną w tym artykule niniejsze rozporządzenie, które wzmacnia pewność prawa, nie wymagając harmonizacji konkretnych przepisów prawa krajowego, nie wykracza poza zakres niezbędny do osiągnięcia wyżej wymienionego celu.
- 23) [Zgodnie z art. 3 Protokołu w sprawie stanowiska Zjednoczonego Królestwa i Irlandii, załączonego do Traktatu o Unii Europejskiej i Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską, wymienione Państwa Członkowskie wyraziły zamiar udziału w przyjmowaniu i stosowaniu niniejszego rozporządzenia./ Zgodnie z art. 1 i 2 Protokołu w sprawie stanowiska Zjednoczonego Królestwa i Irlandii, załączonego do Traktatu o Unii Europejskiej i Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską, wymienione Państwa Członkowskie nie biorą udziału w przyjmowaniu niniejszego rozporządzenia, które w konsekwencji nie jest wiążące dla tych Państw Członkowskich.]
- (24) Zgodnie z art. 1 i 2 Protokołu w sprawie stanowiska Danii, załączonego do Traktatu o Unii Europejskiej i Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską wymienione Państwo Członkowskie nie bierze udziału w przyjmowaniu niniejszego rozporządzenia, które w konsekwencji nie jest wiążące dla tego Państwa Członkowskiego,

PRZYJMUJĄ NINIEJSZE ROZPORZĄDZENIE:

Rozdział I

Zakres

Artykuł 1

Zakres przedmiotowy

1. Niniejsze rozporządzenie ma zastosowanie, w sytuacjach kolizji przepisów prawnych, do zobowiązań pozaumownych w sprawach cywilnych i handlowych. **Wyłącznie dla celów niniejszego rozporządzenia bezpodstawnie wzbogacenie oraz prowadzenie cudzych spraw bez zlecenia uznaje się za zobowiązania pozaumowne.**

Niniejsze rozporządzenie nie ma zastosowania do spraw podatkowych, celnych lub administracyjnych **bądź odpowiedzialności administracji publicznej w odniesieniu do czynów lub zaniechań zaistniałych podczas wykonywania jej obowiązków.**

Środa 6 lipiec 2005

2. Zakresem niniejszego rozporządzenia nie są objęte:
- a) zobowiązania pozaumowne wynikające ze stosunków rodzinnych i związków uznawanych za równoważne, w tym zobowiązania alimentacyjne,
  - b) zobowiązania pozaumowne wynikające **lub mogące wynikać** z systemów małżeńskiej wspólnoty majątkowej, **systemów majątkowych stosunków uznawanych przez prawo właściwe dla takich stosunków za posiadające skutki porównywalne ze skutkami związku małżeńskiego** i dziedziczenia,
  - c) zobowiązania wynikające z weksli, czeków oraz skryptów dłużnych i innych przenoszalnych papierów handlowych w zakresie, w jakim zobowiązania na mocy takich papierów wynikają z ich przenoszalnego charakteru,
  - d) **zobowiązania pozaumowne wynikające lub mogące wynikać z osobistej odpowiedzialności** organów i wspólników za **zobowiązania** spółki lub przedsiębiorstwa lub innej osoby prawnej oraz **osobista odpowiedzialność audytorów spółki lub jej wspólników podczas** ustawowych audytów dokumentów księgowych,
  - e) zobowiązania pozaumowne fundatorów, kuratorów i beneficjentów funduszu o charakterze powierniczym **utworzonego dobrowolnie**,
  - f) zobowiązania pozaumowne wynikające ze szkód jądrowych,
  - g) **dowody i procedura, bez uszczerbku dla art. 18 i 19,**
  - h) **odpowiedzialność za działania władzy publicznej, w tym odpowiedzialność funkcjonariuszy publicznych.**
3. **Niniejsze rozporządzenie nie powinno mieć wpływu na stosowanie lub przyjmowanie aktów instytucji Wspólnot Europejskich, które:**
- a) **w związku z konkretnymi sprawami ustanawiają przepisy dotyczące wyboru prawa w odniesieniu do zobowiązań pozaumownych, lub**
  - b) **ustanawiają przepisy, które mają zastosowanie niezależnie od przepisów krajowych regulujących dane zobowiązania pozaumowne na mocy niniejszego rozporządzenia, lub**
  - c) **uniemożliwiają zastosowanie przepisu lub przepisów prawa państwa sądu lub prawa wskazanego przez niniejsze rozporządzenie, lub**
  - d) **ustanawiają przepisy mające przyczynić się do właściwego funkcjonowania rynku wewnętrznego, o ile nie mogą one być stosowane wraz z prawem wskazanym przez przepisy międzynarodowego prawa prywatnego.**
4. Dla celów niniejszego rozporządzenia termin „Państwo Członkowskie” oznacza każde Państwo Członkowskie inne niż [Zjednoczone Królestwo, Irlandia i] Dania.

Artykuł 2

Powszechne stosowanie

Każde prawo określone w niniejszym rozporządzeniu jest stosowany niezależnie od tego, czy jest ono prawem Państwa Członkowskiego.

Rozdział II

Jednolite zasady

Sekcja 1

Przepisy właściwe dla zobowiązań pozaumownych wynikających z czynu niedozwolonego lub deliktu

Artykuł 3

Swoboda wyboru prawa

1. **Strony mogą uzgodnić, w drodze umowy zawartej po zaistnieniu sporu lub, w przypadku istnienia wcześniejszych rynkowych stosunków handlowych między handlowcami o równej sile przetargowej,**

Środa 6 lipiec 2005

w drodze swobodnie wynegocjowanej umowy zawartej przez zaistnieniem sporu o poddaniu zobowiązań pozaumownych wybranemu przez siebie prawu. Wybór musi być wyrażony lub stanowczo potwierdzony przez okoliczności sprawy. Nie może on mieć wpływu na prawa i zobowiązania osób trzecich i ma być bez uszczerbku dla stosowania przepisów bezwzględnie obowiązujących w rozumieniu art. 14.

2. Wybór prawa dokonany przez strony nie powinien pozbawiać pracownika, będącego stroną umowy o pracę, ochrony, którą zapewniłyby mu przepisy bezwzględnie obowiązujące

- a) państwa, w którym zwyczajowo pracuje wykonując umowę o pracę, lub
- b) jeżeli pracownik nie wykonuje zwyczajowo swojej pracy w określonym państwie, prawa państwa, w którym mieści się siedziba firmy, przez którą został zatrudniony, lub
- c) w państwie, z którym umowa jest najbardziej związana.

3. Jeżeli wszystkie inne elementy sytuacji w czasie poniesienia straty lub szkody są zlokalizowane w co najmniej jednym Państwie Członkowskim, wybór prawa właściwego przez strony nie może wykluczać stosowania postanowień prawa wspólnotowego.

Artykuł 4

Zasada ogólna

1. W braku porozumienia w rozumieniu art. 3 oraz jeżeli w niniejszym rozporządzeniu nie postanowiono inaczej, prawem właściwym dla zobowiązania pozaumownego **wynikającego z czynu niedozwolonego** jest prawo państwa, w którym szkoda powstaje lub może powstać, niezależnie od państwa, w którym zaistniało wydarzenie powodujące szkodę i niezależnie od państwa lub państw, w którym (których) powstają pośrednie skutki tego wydarzenia.

2. Jednakże w przypadku szkód poniesionych przez osobę w wyniku wypadków drogowych i mając na uwadze dyrektywę w sprawie ubezpieczeń komunikacyjnych, sąd rozpoznający sprawę i ubezpieczyciel odpowiedzialnego kierowcy powinni, w celu ustalenia typu roszczenia dotyczącego zaistniałej szkody i wysokości roszczenia, stosują przepisy obowiązujące w miejscu stałego zamieszkania ofiary, chyba że będzie to niesprawiedliwe dla ofiary.

W odniesieniu do odpowiedzialności, właściwym prawem jest prawo stosowane w miejscu, gdzie nastąpił wypadek.

3. Bez wpływu na ust. 1 i w drodze wyjątku, jeżeli ze wszystkich okoliczności sprawy jasno wynika, że zobowiązanie pozaumowne jest oczywiście bliżej związane z innym państwem, stosuje się prawo tego innego państwa.

Czynnikami, które mogą być brane pod uwagę jako oczywiście łączące zobowiązanie pozaumowne z innym państwem:

- a) jeżeli chodzi o straty i zdolność prawną, fakt iż osoba(y) uważana(e) za odpowiedzialną(e) i osoba(y), która(e) poniosła(y) szkodę lub stratę, mają stałe miejsce zamieszkania w tym samym państwie lub jeżeli odpowiednie prawa państwa stałego zamieszkania osoby uważanej za odpowiedzialną i osoby, która poniosła szkodę lub stratę są w istocie swojej identyczne,
- b) istnienie między stronami wcześniejszego stosunku prawnego lub faktycznego, takiego jak na przykład umowa, który jest ściśle związany z danym zobowiązaniem pozaumownym,
- c) potrzeba pewności, możliwości przewidzenia lub jednolitości skutku,
- d) ochrona uprawnionych oczekiwań,
- e) polityki powodujące zastosowanie prawa zagranicznego i konsekwencje zastosowania tego prawa.

4. Rozstrzygając kwestię prawa właściwego sąd rozpatrujący sprawę powinien w razie potrzeby każdy element sporu poddać oddzielnej analizie.

Środa 6 lipiec 2005

Sekcja 2

Szczególne przepisy dotyczące konkretnych czynów niedozwolonych i zobowiązań pozaumownych

Artykuł 5

Naruszenia prywatności i praw osobistych

1. **Jeżeli chodzi o** prawo właściwe dla zobowiązania pozaumownego wynikającego z naruszenia prywatności lub praw osobistych, **stosuje się prawo państwa, w którym zaistniał lub może zaistnieć najbardziej znaczący element lub elementy straty lub szkody.**

Jeżeli naruszenie jest spowodowane przez publikację drukowaną lub emisję, za państwo, w którym zaistniał lub może zaistnieć najbardziej znaczący element lub elementy szkody powinno być uznane państwo, do którego publikacja lub emisja są głównie kierowane, bądź, jeżeli nie jest to oczywiste, państwo, w którym dokonuje się kontroli redakcyjnej — prawo tego właśnie państwa powinno być stosowane. Ustalenie państwa, do którego kierowane są publikacja lub emisja powinno się odbywać w szczególności poprzez określenie języka publikacji lub emisji lub poprzez sprzedaż bądź liczbę odbiorców w danym państwie w proporcji do całkowitej sprzedaży lub liczby odbiorców, bądź poprzez połączenie tych czynników.

Przepis ten stosuje się odpowiednio do publikacji w Internecie i innych sieciach elektronicznych.

2. Prawem właściwym dla prawa do odpowiedzi lub równorzędnych środków **oraz dla wszelkich środków zapobiegawczych lub zakazów skierowanych do wydawcy lub nadawcy w odniesieniu do treści publikacji lub emisji** jest prawo państwa, w którym stale zamieszkuje **wydawca lub nadawca.**

3. **Ustęp 2 stosuje się także do naruszenia prywatności lub praw osobistych wynikłego z przetwarzania danych osobowych.**

Artykuł 6

Spory zbiorowe

Prawem właściwym dla zobowiązania pozaumownego wynikającego ze sporów zbiorowych, planowanych lub zakończonych, jest prawo państwa, w którym spór taki ma nastąpić lub nastąpił.

Artykuł 7

Wypadki drogowe

1. **Do czasu przyjęcia przez Wspólnotę szczegółowego prawodawstwa dotyczącego prawa mającego zastosowanie do wypadków Państwa Członkowskie stosują albo zasady ogólne zawarte w niniejszym rozporządzeniu, z zastrzeżeniem art. 15, albo Konwencję Haską z dnia 4 maja 1971 r. o prawie właściwym dla wypadków drogowych.**

2. **W przypadku obrażeń ciała spowodowanych wypadkami drogowymi sąd rozpatrujący sprawę stosuje przepisy związane z wysokością odszkodowania obowiązujące w miejscu stałego zamieszkania ofiary, chyba że takie postępowanie byłoby niesprawiedliwe.**

Artykuł 8

Naruszenie praw własności intelektualnej

1. Prawem właściwym dla zobowiązania pozaumownego wynikającego z naruszenia prawa własności intelektualnej jest prawo kraju, w którym występuje się o ochronę prawa.

2. W przypadku zobowiązania pozaumownego wynikającego z naruszenia jednolitego wspólnotowego prawa własności przemysłowej zastosowanie ma odpowiedni instrument Wspólnoty. Do wszystkich spraw, które nie podlegają temu instrumentowi, stosuje się prawo Państwa Członkowskiego, w którym naruszenie zostało **popelnione.**

Środa 6 lipiec 2005

Artykuł 9

Bezpodstawne wzbogacenie

1. *Jeżeli zobowiązanie pozaumowne wynikające z bezpodstawnego wzbogacenia dotyczy stosunku istniejącego wcześniej między stronami, jak umowa ściśle związana z zobowiązaniem pozaumownym, jest ono regulowane przez prawo regulujące ten stosunek.*
2. *Jeżeli prawa właściwego nie można określić na podstawie ust. 1, a strony zamieszkują w tym samym państwie, w którym zaistniało zdarzenie powodujące bezpodstawne wzbogacenie, prawem właściwym dla zobowiązania pozaumownego jest prawo tego państwa.*
3. *Jeżeli prawa właściwego nie można określić na podstawie ust. 1 i 2, prawem właściwym dla zobowiązania pozaumownego jest prawo tego państwa, w którym istotnie zaistniało zdarzenie powodujące bezpodstawne wzbogacenie, niezależnie od państwa, w którym wzbogacenie zaistniało.*
4. *Jeżeli ze wszystkich okoliczności sprawy jasno wynika, że zobowiązanie pozaumowne wynikające z bezpodstawnego wzbogacenia jest oczywiście ściślej związane z innym państwem niż państwo wskazane w ust. 1, 2 lub 3, stosuje się prawo tego innego państwa.*

Artykuł 10

Prowadzenie cudzych spraw bez zlecenia

1. *Jeżeli zobowiązanie pozaumowne wynikające z działania lub działań podjętych bez należytego upoważnienia w związku ze sprawami innej osoby dotyczy stosunku istniejącego wcześniej między stronami, jak umowa ściśle związana z zobowiązaniem pozaumownym, jest ono regulowane przez prawo regulujące ten stosunek.*
2. *Jeżeli prawa właściwego nie można określić na podstawie ust. 1, a strony zamieszkują w tym samym państwie, w którym zaistniało zdarzenie powodujące stratę lub szkodę, prawem właściwym dla zobowiązania pozaumownego jest prawo tego państwa.*
3. *Jeżeli prawa właściwego nie można określić na podstawie ust. 1 i 2, prawem właściwym jest prawo tego państwa, w którym działanie miało miejsce.*
4. *Jeżeli ze wszystkich okoliczności sprawy jasno wynika, że zobowiązanie pozaumowne wynikające z działania lub działań podjętych bez należytego upoważnienia jest oczywiście ściślej związane z innym państwem niż państwo wskazane w ust. 1, 2 lub 3, stosuje się prawo tego innego państwa.*

Sekcja 3

Wspólne przepisy właściwe dla zobowiązań pozaumownych wynikających z czynu **niedozwolonego**

Artykuł 11

Zakres prawa właściwego dla zobowiązań pozaumownych

Prawo właściwe dla zobowiązań pozaumownych objętych art. 3 do 10 niniejszego rozporządzenia reguluje w szczególności:

- a) **podstawa** i zakres odpowiedzialności w tym określenie osób, **których czyny powodują odpowiedzialność**;
- b) podstawy do zwolnienia od odpowiedzialności, wszelkie ograniczenia odpowiedzialności i wszelki podział odpowiedzialności;
- c) istnienie, **charakter i ocena szkód lub żądane odszkodowanie**;
- d) działania, które sąd może podjąć — w granicach swoich uprawnień — w oparciu o swoje prawo procesowe w celu zapobieżenia lub położenia kresu szkodzie lub w celu zapewnienia odszkodowania;
- e) ocenę szkody w sposób nakazany prawem;
- f) kwestię możliwości cedowania lub dziedziczenia prawa do odszkodowania;

Środa 6 lipiec 2005

- g) osoby upoważnione do odszkodowania za szkodę poniesioną osobiście;
- h) odpowiedzialność za czyny innej osoby;
- i) sposoby wygaśnięcia zobowiązania oraz zasady przedawnienia lub ograniczenia, w tym przepisy dotyczące rozpoczęcia okresu przedawnienia lub ograniczenia oraz przerwania i zawieszenia tego okresu.

O ile w niniejszym rozporządzeniu lub w umowie dotyczącej wyboru prawa nie postanowiono inaczej, sąd rozpoznający sprawę stosuje przepisy krajowe dotyczące wysokości odszkodowania, chyba że okoliczności sprawy umożliwiają zastosowanie przepisów innego państwa.

Artykuł 12

Spór co do prawa właściwego

Strona procesowa występująca z roszczeniem lub roszczeniem wzajemnym przed sądem lub trybunałem krajowym, które jest objęte niniejszym rozporządzeniem, powiadamia sąd lub trybunał oraz pozostałe strony w pozwie lub innym równoważnym dokumencie wszczynającym postępowanie o prawie lub prawach, które zdaniem strony w procesie są właściwe do całości lub części jej roszczenia.

Artykuł 13

Stwierdzenie treści prawa zagranicznego

1. **Sąd rozpoznający sprawę ustala treść prawa zagranicznego z własnej inicjatywy. W tym celu może być potrzebna współpraca stron.**
2. **Jeżeli niemożliwe jest ustalenie treści prawa zagranicznego, a strony wyrażą zgodę, stosuje się prawo sądu rozpoznającego sprawę.**

Artykuł 14

Nadrzędne normy bezwzględnie obowiązujące

1. **Niniejsze rozporządzenie nie ogranicza stosowania przepisów właściwych dla sądu, w sytuacji, gdy są one bezwzględnie obowiązujące niezależnie od prawa będącego w innej sytuacji prawem właściwym dla zobowiązania pozaumownego.**
2. **Jeżeli na mocy niniejszego rozporządzenia stosuje się prawo określonego państwa trzeciego, można nadać moc bezwzględnie obowiązującym przepisom innego państwa, z którym sytuacja jest ściśle związana, jeżeli i w takim zakresie, w jakim na mocy prawa tego ostatniego państwa, przepisy te muszą być stosowane niezależnie od tego, jakie jest prawo właściwe dla zobowiązania, pozaumownego. Podczas rozważania, czy nadać moc tym bezwzględnie obowiązującym przepisom należy mieć na względzie ich charakter i cel oraz konsekwencje ich zastosowania lub niezastosowania.**

Artykuł 15

Przepisy dotyczące bezpieczeństwa i zachowania

Niezależnie od właściwego prawa, przy określaniu odpowiedzialności należy uwzględnić, **o ile to właściwe**, przepisy dotyczące bezpieczeństwa i zachowania, które obowiązywały w miejscu i czasie wydarzenia powodującego szkodę.

Artykuł 16

Bezpośrednie powództwo przeciw ubezpieczycielowi osoby odpowiedzialnej

Prawo osób, które doznały szkody, do wniesienia bezpośredniego powództwa przeciwko ubezpieczycielowi osoby uważanej za odpowiedzialną jest regulowane przez prawo właściwe dla zobowiązania pozaumownego, chyba że osoba, która poniosła szkodę woli oprzeć swoje roszczenia na prawie właściwym dla umowy ubezpieczeniowej, **o ile jedno z tych praw przewiduje taką możliwość.**

Środa 6 lipiec 2005

Artykuł 17

Nabycie praw i odpowiedzialność wielu osób

1. Jeżeli osoba („wierzyciel”) posiada pozaumowne roszczenie w stosunku do innej osoby („dłużnika”), a osoba trzecia ma obowiązek zaspokojenia wierzyciela lub w rzeczywistości zaspokoila wierzyciela wykonując powyższy obowiązek, prawo właściwe dla obowiązku osoby trzeciej zaspokojenia wierzyciela decyduje, czy osoba trzecia jest uprawniona do wykonania przeciwko dłużnikowi praw, z których wierzyciel korzysta przeciwko dłużnikowi na mocy prawa właściwego dla ich stosunków, w całości lub w części.
2. Tę samą normę stosuje się, jeżeli to samo roszczenie skierowane jest do kilku osób, z których jedna zaspokoila wierzyciela.

Artykuł 18

Ważność formalna

Jednostronny czyn, którego zamiarem jest spowodowanie skutku prawnego i który jest związany ze zobowiązaniem pozaumownym, jest formalnie ważny, jeżeli spełnia wymogi formalne prawa, któremu podlega dane zobowiązanie pozaumowne, lub prawa państwa, w którym został dokonany.

Artykuł 19

Ciężar dowodu

1. Prawo właściwe dla zobowiązania pozaumownego objętego niniejszym rozporządzeniem ma zastosowanie o ile zawiera — w odniesieniu do zobowiązań pozaumownych — przepisy, które zawierają domniemanie prawa lub określają ciężar dowodu.
2. Czynności mające na celu spowodowanie skutków prawnych mogą być udowadniane jakimkolwiek sposobem dowodowym uznanym przez prawo państwa sądu lub przez jakiegokolwiek inne przepisy prawa, o których mowa w art. 18, na mocy których czynność ta jest formalnie ważna pod warunkiem, że taki dowód może zostać przeprowadzony przez sąd.
3. **Bez uszczerbku dla art. 12 i 13 oraz ust. 1 i 2 niniejszego artykułu, przepisy niniejszego rozporządzenia nie mają zastosowania do dowodów i procedury.**

Rozdział III

Inne postanowienia

Artykuł 20

Uznawanie za terytorium państwa

Dla celów niniejszego rozporządzenia uznaje się za terytorium państwa:

- a) instalacje i inne wyposażenie służące do badań i eksploatacji surowców naturalnych w, na lub pod częścią dna morskiego położoną poza wodami terytorialnymi państwa, jeżeli państwo, na mocy prawa międzynarodowego, korzysta z suwerennych praw do badań i eksploatacji surowców naturalnych w tej części;
- b) statek na pełnym morzu zarejestrowany w państwie lub posiadający certyfikat okrętowy lub porównywalny dokument wydany przez państwo lub w jego imieniu, lub który — nie będąc zarejestrowanym, nie posiadając certyfikatu okrętowego lub porównywalnego dokumentu — jest własnością obywatela tego państwa;
- c) samolot w przestrzeni powietrznej zarejestrowany w państwie lub w jego imieniu lub wpisany do rejestru państwowego, lub który — nie będąc zarejestrowanym lub wpisanym do rejestru państwowego — jest własnością obywatela tego państwa.

Środa 6 lipiec 2005

Artykuł 21

Uznawanie za stałe miejsce zamieszkania

1. W przypadku spółek, przedsiębiorstw i innych organów posiadających lub nie posiadających osobowości prawnej główny zakład uznawany jest za stałe miejsce zamieszkania. Jednak jeżeli zachodzi wydarzenie powodujące szkodę lub jeżeli szkoda powstaje w trakcie działania filii, oddziału lub dowolnego innego zakładu, ta filia, oddział lub zakład traktowane są jak stałe miejsce zamieszkania.
2. Jeżeli wydarzenie powodujące szkodę lub szkoda nastąpi podczas działalności gospodarczej osoby fizycznej, **faktyczne miejsce prowadzenia działalności przez osobę fizyczną** zastępuje jej stałe miejsce zamieszkania. **Jeżeli działalność ta ma charakter objazdowy lub prowadzona jest w miejscu zamieszkania, adres zameldowania takiej osoby fizycznej zastępuje jej stałe miejsce zamieszkania.**
3. Dla celów art. 5 ust. 2 miejsce, w którym nadawca posiada siedzibę w rozumieniu dyrektywy Rady 89/552/EWG⁽¹⁾, uznaje się za jej stałe miejsce zamieszkania.

Artykuł 22

Wyłączenie odesłania

Zastosowanie prawa jakiegokolwiek państwa wymienionego w niniejszym rozporządzeniu oznacza zastosowanie norm prawa obowiązujących w tym państwie innych niż normy prawa międzynarodowego prywatnego.

Artykuł 23

Państwa posiadające więcej niż jeden system prawny

1. Jeżeli państwo składa się z kilku jednostek terytorialnych, z których każda posiada własne przepisy prawne dotyczące zobowiązań pozaumownych, każda jednostka terytorialna jest uznawana za państwo dla celów stwierdzenia prawa właściwego na mocy niniejszego rozporządzenia.
2. Państwo, w ramach którego różne jednostki terytorialne posiadają własne normy prawne w odniesieniu do zobowiązań pozaumownych, nie jest zobowiązane do stosowania niniejszego rozporządzenia do kolizji jedynie między przepisami prawnymi takich jednostek.

Artykuł 24

Porządek publiczny państwa sądu

1. Można odmówić zastosowania przepisu prawa każdego państwa określonego przez niniejsze rozporządzenie jedynie wówczas, gdy takie zastosowanie jest ewidentnie niezgodne z porządkiem publicznym („ordre public”) państwa sądu.
2. **W szczególności można odmówić zastosowania przepisu prawa państwa określonego przez niniejsze rozporządzenie i/lub zastosować prawo państwa sądu, jeżeli takie zastosowanie stanowiłoby naruszenie podstawowych praw i wolności zawartych w Europejskiej Konwencji Praw Człowieka, krajowych przepisach konstytucyjnych i międzynarodowym prawie humanitarnym.**
3. **Co więcej, zastosowanie przepisu prawa wskazanego przez niniejsze rozporządzenie, które skutkuje przyznaniem odszkodowania nierekompensacyjnego, jak odszkodowanie mające charakter kary lub odszkodowanie o skutku odstrasającym, może być postrzegane jako sprzeczne z porządkiem publicznym („ordre public”) państwa sądu.**
4. **Jeżeli na mocy niniejszego rozporządzenia prawo określone jako właściwe jest prawem Państwa Członkowskiego, wyjątek od porządku publicznego można zastosować jedynie na wniosek jednej ze stron.**

⁽¹⁾ Dyrektywa Rady 89/552/EWG z dnia 3 października 1989 r. w sprawie koordynacji niektórych przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych Państw Członkowskich dotyczących wykonywania telewizyjnej działalności transmisyjnej (Dz.U. L 298 z 17.10.1989, str. 23). Dyrektywa zmieniona dyrektywą 97/36/WE Parlamentu Europejskiego i Rady (Dz.U. L 202 z 30.7.1997, str. 60).

Środa 6 lipiec 2005

Artykuł 25 Stosunek do konwencji **międzynarodowych**

1. Niniejsze rozporządzenie pozostaje bez uszczerbku dla zastosowania konwencji międzynarodowych, których Państwa Członkowskie są stronami w chwili przyjęcia niniejszego rozporządzenia i które w związku z konkretnymi sprawami ustanawiają przepisy kolizyjne odnoszące się do zobowiązań pozaumownych.
2. **Przepisy niniejszego rozporządzenia mają pierwszeństwo przed przepisami konwencji międzynarodowych zawartych przez co najmniej dwa Państwa Członkowskie, chyba że konwencje te są wymienione w załączniku 1.**
3. **Jeżeli wszystkie istotne elementy sytuacji w czasie poniesienia straty lub szkody są zlokalizowane w co najmniej jednym Państwie Członkowskim Wspólnoty Europejskiej, przepisy niniejszego rozporządzenia mają pierwszeństwo przed postanowieniami Konwencji Haskiej z dnia 4 maja 1971 r. o prawie właściwym dla wypadków drogowych.**

Rozdział IV

Postanowienia końcowe

Artykuł 26

Lista konwencji, o których mowa w art. 25

1. Państwa Członkowskie przedstawiają Komisji, nie później **niż** ... listę konwencji, o których mowa w art. 25. Po tym dniu Państwa Członkowskie powiadamiają Komisję o wszystkich przypadkach wypowiedzenia tych konwencji.
2. Komisja publikuje listę konwencji, o których mowa w ust. 1, w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej, w ciągu sześciu miesięcy od otrzymania pełnej listy.

Artykuł 27**Rewizja**

Komisja przedłoży Parlamentowi Europejskiemu, Radzie i Europejskiemu Komitetowi Ekonomiczno-Społecznemu, najpóźniej ...⁽¹⁾ po wejściu w życie niniejszego rozporządzenia, w odniesieniu do pkt 1 i 2, sprawozdanie z jego stosowania. W razie potrzeby Komisja może przedstawić także propozycje dotyczące dostosowania niniejszego rozporządzenia.

1. **Podczas przygotowywania sprawozdania Komisja zwróci szczególną uwagę na skutki sposobu traktowania zagranicznego prawa w różnych jurysdykcjach oraz na kwestię odszkodowań, w tym możliwość przyznawania odszkodowań mających charakter kary lub odszkodowań o skutku odstraszającym w niektórych jurysdykcjach.**
2. **Rozważy również, czy należy zaproponować projekt ustawodawstwa wspólnotowego dotyczącego konkretnie wypadków drogowych. Sprawozdanie będzie obejmować analizę zakresu, w jakim sądy w Państwach Członkowskich stosują w praktyce prawo zagraniczne, w tym zalecenia co do tego, czy jest pożądane wspólne podejście do stosowania prawa zagranicznego.**
3. **Zróżnicowane podejście do praw związanych z wizerunkiem oraz bogate tradycje prasy w Unii Europejskiej powodują konieczność stworzenia jednolitych założeń i norm rozstrzygania sporów w świecie komunikacji działającym coraz bardziej w perspektywie kontynentalnej. Szczególnie ze względu na charakter wolności prasy, który wymaga ochrony, oraz jej funkcję dla społeczeństwa, zalecana jest współpraca z tymi mediami, które w odpowiedzialny sposób traktują prawa związane z wizerunkiem, i które gotowe są zorganizować się, by w drodze konsensusu stworzyć dobrowolnie zobowiązujący „Europejski Kodeks Mediów” i/lub „Europejską Radę Mediów”, która w celu ujednolicenia orzecznictwa sądowego ustanowi ujednolicające wytyczne w sprawie podejmowania decyzji. Wzywa się Komisję do równoczesnego wspierania możliwości przeprowadzenia takiego procesu, sprawdzania go oraz proponowania w sprawozdaniu zaleceń, w jakiej formie pożądane są dalsze działania.**

⁽¹⁾ Trzy lata od daty przyjęcia niniejszego rozporządzenia.

Środa 6 lipiec 2005

Artykuł 28

Wejście w życie i stosowanie w czasie

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie z **dniem** ...

Ma ono zastosowanie do zobowiązań pozaumownych wynikających z czynności zaistniałych po jego wejściu w życie.

Niniejsze rozporządzenie jest w całości wiążące i bezpośrednio obowiązujące w Państwach Członkowskich w zgodzie z Traktatem ustanawiającym Wspólnotę Europejską.

Sporządzono w

W imieniu Parlamentu Europejskiego
Przewodniczący

W imieniu Rady
Przewodniczący

P6_TA(2005)0285

Protokół EKG-ONZ w sprawie rejestrów uwalniania i transferu zanieczyszczeń *

Rezolucja legislacyjna Parlamentu Europejskiego w sprawie projektu decyzji Rady dotyczącej zawarcia w imieniu Wspólnoty Europejskiej Protokołu EKG-ONZ w sprawie rejestrów uwalniania i transferu zanieczyszczeń (COM(2004)0635 — C6-0062/2005 — 2004/0232(CNS))

(Procedura konsultacji)

Parlament Europejski,

- uwzględniając projekt decyzji Rady (COM(2004)0635) ⁽¹⁾,
  - uwzględniając Protokół EKG ONZ w sprawie rejestru uwalniania i transferu zanieczyszczeń,
  - uwzględniając art. 175 ust. 1, art. 300 ust. 2 akapit pierwszy, pierwsze zdanie oraz art. 300 ust 4 Traktatu WE,
  - uwzględniając art. 300 ust. 3 akapit pierwszy Traktatu WE, na mocy którego Rada skonsultowała się z Parlamentem (C6-0062/2005),
  - uwzględniając art. 51 oraz art. 83 ust. 7 Regulaminu,
  - uwzględniając sprawozdanie Komisji Ochrony Środowiska Naturalnego, Zdrowia Publicznego i Bezpieczeństwa Żywności (A6-0170/2005);
1. zatwierdza zawarcie Protokołu;
  2. zobowiązuje swojego Przewodniczącego do przekazania stanowiska Parlamentu Radzie i Komisji, jak również rządów i parlamentom Państw Członkowskich oraz Sekretarzowi Generalnemu ONZ.

⁽¹⁾ Dotychczas nieopublikowany w Dzienniku Urzędowym.